

श्री.जयदिप डाकरे सर श्री.प्रविण डाकरे सर

Subscribe

इयत्ता - चौथी (8 जुलै) माझा अभ्यास

Subscribe

शासनाच्या 45 दिवसांच्या ब्रीज कोर्ससोबत माझा अभ्यास PDF

शासनाच्या ब्रीज कोर्ससोबत क्षमता प्राप्त विद्यार्थ्यांसाठी चालू इयत्तेचा अभ्यासक्रम समाविष्ट

दिवस आठवा :

महाराष्ट्र शासन
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग

सेतू अभ्यास
(Bridge Course)

शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे

ब्रीज कोर्ससोबत चालू इयत्तेचा नियमित अभ्यासक्रम समाविष्ट (वापरणे सक्ती नाही.)

उतारा वाचा व समजून घ्या.

२. बोलणारी नदी

टेस्ट
मोडवा

पेढे नको खाऊ. माई म्हणाली, पेढे नको खाऊ. मग मी नदीबाईला विचारलं. नदी म्हणाली,

“नीला गं नीला,
पेढे आहेत सोळा.
तू घे आठ, मला दे आठ.”

“अगं, पण नदी कशी बोलेल ?” माई अन् आई एकदम म्हणाल्या. “कशी म्हणजे ? लीलाशी बोलते तशी !” नीला म्हणाली.

“काय गं लीला, नदी तुझ्याशी बोलते ?” माईने विचारले.

“अगं माई, तीच तर लीलाला गोळा खायला सांगते. शाळा बुडवायला सांगते. हो की नाही गं लीला ?” नीला मध्येच बोलली.

लीला आता चिडली. तिची खोडी तिच्यावरच उलटली होती. आता काय करावे बरे ? तिने थोडा विचार केला अन् म्हणाली,

“ताई, आई, माई,
समजलं गं बाई,
नदीशी बोलायला
आता जाणार नाही !”

माई हसत कपाटाकडे गेली अन् डबा घेऊन आली.

“लीला अन् नीला,
घ्या एकेक पेढा अन्
खेळायला पळा !”

“पेढा मिळालाऽऽ”, असे म्हणत पेढा घेऊन लीला गोठ्याकडे पळाली.

“आता ही काय म्हशीला बोलायला लावणार की काय !” माई हसून म्हणाली.

शब्दार्थ : वावर - शेत, शिवार. बिनधास्त - बेफिकीर, कसलीही काळजी न करता. शिंकाळे - छताला टांगलेले दोरीचे जाळे. यात दही, दुधाची भांडी ठेवतात. बुट्टी - बांबूची टोपली. परस - घरामागची मोकळी जागा.

स्वाध्याय

प्र. १. एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

- लीलाला कसली हौस होती ?
- लीलाला काय खायचे होते ?
- नदीबाई कोणाकोणापेक्षा मोठी होती ?
- आईने पेढ्यांचा डबा कोठे ठेवला होता ?
- पेढा घेऊन लीला कोठे गेली ?

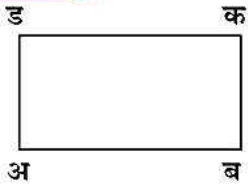
आकृत्यांचे कडा व कोपरे ओळखा.

भौमितिक आकृत्या : शिरोबिंदू व बाजू

खालील आकृत्यांचे निरीक्षण करून तक्ता पूर्ण करा.

आकृती			
आकृतीचे नाव			
कडांची संख्या	चार
कोपरे	चार

आयत

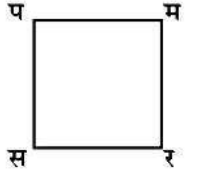
आयताला चार कडा म्हणजे चार बाजू असतात. जिथे दोन बाजू मिळतात, त्या बिंदूला शिरोबिंदू म्हणतात. शेजारील आकृतीत अ, ब, क, ड हे शिरोबिंदू आहेत.

या ठिकाणी बाजू अब, बाजू बक, बाजू कड आणि बाजू अड या आयताच्या बाजू आहेत.

आयताच्या समोरासमोरील बाजू समान लांबीच्या असतात. आयताचे सर्व कोन काटकोन असतात. आयताला 'काटकोन चौकोन' असेही म्हणतात.

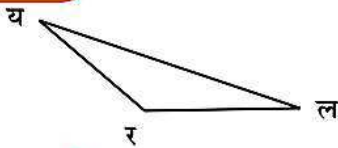
चौरस

चौरसाला चार शिरोबिंदू असतात व चार बाजू असतात. शेजारील आकृतीत प, म, र आणि स हे चौरसाचे शिरोबिंदू आहेत.

चौरसाच्या सर्व बाजू समान लांबीच्या असतात आणि सर्व कोन काटकोन असतात.

त्रिकोण

त्रिकोणाला तीन शिरोबिंदू व तीन बाजू असतात. य, र, ल हे त्रिकोणाचे शिरोबिंदू आहेत. बाजू यर, बाजू रल, बाजू यल या त्रिकोणाच्या तीन बाजू आहेत. त्रिकोणाला तीन कोन असतात.

खालील आकृत्या पाहून सारणी पूर्ण करा.

आकृती			
बाजूंची नावे	बाजू अब ----- -----	बाजू कख ----- ----- -----	बाजू टठ ----- ----- -----
शिरोबिंदूंची नावे	अ, ..., ...	क, ..., ..., ...	ट, ..., ..., ...

Identify the edges and corners of the figures.

Geometrical figures : Vertex and side

Observe the figures and complete the table below.

Figure			
Name of figure			
Number of sides	Four
Number of corners	Four

Rectangle

A rectangle has four edges, that is, four sides. The point where two sides meet is called a **vertex**.

In the figure alongside, A, B, C and D are the vertices.

Here the sides AB, BC, CD, AD are the sides of the rectangle.

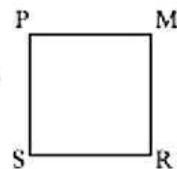
The opposite sides of the rectangle are of equal length. All the angles of a rectangle are right angles. A rectangle is also called a right-angled quadrilateral.

Square

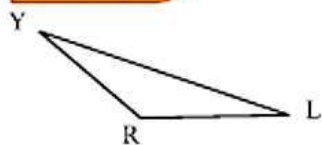
A square has four vertices and four sides.

In the figure alongside, P, M, R and S are the vertices of the square.

All the sides of a square are of equal length and all its angles are right angles.

Triangle

A triangle has three vertices and three sides. Y, R and L are the vertices of this triangle. YR, RL and YL are the three sides of the triangle. A triangle has three angles.

Look at the figures and complete the table below.

Figure			
Names of sides	Side AB	Side PQ	Side LM
	-----	-----	-----
	-----	-----	-----
Names of vertices	A, ..., ...	P, ..., ..., ...	L, ..., ..., ...

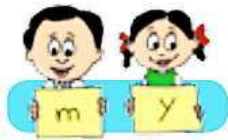
4. Use the letter cards to form words.

अक्षरकार्डे जुळवून शब्द तयार करा.

टेस्ट
मोडवा

5. Form groups. Try to make the longest word you can.

Present the word in the classroom, holding the cards in the correct order.

वर्गातील प्रत्येक मुलाला एक कार्ड द्यावे. मुलांनी आपसात विचारणा करून लवकरात लवकर शब्द तयार करून त्यानुसार गटात उभे राहण्याचा खेळ घ्यावा.

मुलांचे गट करून त्यांना भरपूर अक्षर-कार्डे असणारे संच द्यावे आणि गटात शब्द जुळवण्याचा खेळ घ्यावा. मोठ्यांत मोठा शब्द तयार करण्यास प्रोत्साहन द्यावे.

6. Write down your name. Then write a word beginning with each letter in your name.

उतारा वाचा व समजून घ्या.

२. सजीवांचे परस्परांशी नाते

पुढील कोडे तुम्ही नक्की सोडवू शकाल.

ऐन दुपारी मिळे सावली ।
तेथे थोडा थांब ॥
झाड जुने, खोड मोठे ।
दाढी त्याची लांब ॥

या कोड्याचे उत्तर अगदी सोपे आहे.

कोडे तुम्हांला सुटले का ?

सावलीसाठी कोणते झाड या माणसांना उपयोगी पडले ?

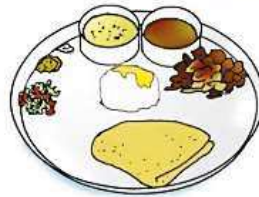
सांगा पाहू

परिसरातल्या अनेक वनस्पती निरनिराळ्या कारणांसाठी आपल्या उपयोगी पडतात. पुढे काही वनस्पतींची नावे दिली आहेत. त्यांची पाने आपण कशासाठी वापरतो ?

(१) नागवेल (२) पळस (३) मेथी (४) अडुळसा (५) कढीलिंग

सजीवांच्या गरजा परिसरातून पूर्ण होतात

अन्न, पाणी, हवा, वस्त्र आणि निवारा अशा आपल्या अनेक गरजा असतात. आपल्या या गरजा परिसरातूनच पूर्ण होतात.

अन्न, पाणी आणि हवा या गरजा तर सर्वच सजीवांच्या आहेत. परिसरातूनच या गरजा पूर्ण होतात. पण प्रत्येक प्रकारच्या सजीवांच्या गरजांमध्ये फरक असतो. उंदीर दिवसभरात जेवढे पाणी पितो, तेवढ्या पाण्याने हत्तीची एका वेळची तहानही भागणार नाही.

वाचा व समजून घ्या.

२. संतांची कामगिरी

जागृती निर्माण केली. त्यांनी भागवत धर्माच्या प्रसारासाठी महाराष्ट्रभर संचार केला. त्यांनी लोकांना भक्तीची शिकवण दिली. धर्मरक्षणाचा व भक्तिमार्गाचा खंबीर निर्धार लोकांच्या मनांत निर्माण केला. संत नामदेवांनी पुढे भारतभर प्रवास करून मानवधर्माचा संदेश पोचवला. ते पंजाबात गेले. तेथील लोकांनाही त्यांनी समतेचा संदेश दिला. हिंदी भाषेत पदे लिहिली. त्यांची काही पदे आजही शीख लोकांच्या 'गुरुग्रंथसाहिब' या धर्मग्रंथात समाविष्ट आहेत. महाराष्ट्रात तर त्यांचे अभंग घराघरांतून मोठ्या भक्तीने गायले जातात.

संत ज्ञानेश्वर : संत ज्ञानेश्वर आपेगावचे राहणारे. निवृत्तिनाथ व सोपानदेव हे त्यांचे बंधू. मुक्ताबाई ही त्यांची बहीण. त्या वेळचे कर्मठ लोक या मुलांना संन्याशाची मुले म्हणून नावे ठेवत, त्याचे कारण असे- त्यांच्या वडिलांनी संन्यास घेतलेला होता. घर सोडले होते, पण पुढे गुरूच्या आज्ञेवरून ते परत घरी आले आणि संसार करू लागले. पुढे त्यांना ही चार मुले झाली. हे त्या वेळच्या कर्मठ लोकांना मान्य नव्हते. लोकांनी त्यांना वाळीत टाकले होते. लोक त्या मुलांचा छळ करत होते.

ज्ञानेश्वर एकदा भिक्षेची झोळी घेऊन गावात गेले; पण कोणी त्यांना भिक्षा घातली नाही. सगळीकडे त्यांना वेडेवाकडे बोल ऐकावे लागले. त्यांच्या बालमनाला खूप दुःख झाले. ते आपल्या झोपडीत आले. झोपडीचे दार बंद करून आत दुःख करत बसले. इतक्यात तेथे मुक्ता आली. गवताच्या ताटीवर टिचक्या मारत ती ज्ञानेश्वरांना

म्हणाली, "ताटी उघडा ज्ञानेश्वरा. अहो, आपण दुःखीकष्टी होऊन कसे चालेल? जगाचे कल्याण कोण करील?" बहिणीच्या उपदेशाने ज्ञानेश्वरांना हुरूप आला. दुःख विसरून ते कामाला लागले. ठिकठिकाणी गोरगरिबांचा, मागासलेल्या लोकांचा धर्माच्या नावाखाली छळ होत होता. तेव्हा ज्ञानेश्वरांनी लोकांना कळकळीचा उपदेश केला, "ईश्वरावर श्रद्धा ठेवा. सगळ्यांशी समतेने वागा. दुःखी माणसांना मदत करा, त्यांचे दुःख नाहीसे करा." त्यांचा उपदेश गेली सातशे वर्षे महाराष्ट्राच्या कानाकोपऱ्यांत एकसारखा घुमत आहे.

त्या काळात धर्माचे ज्ञान संस्कृत ग्रंथांमध्ये बंदिस्त झाले होते. सर्वसामान्य लोकांची बोलण्याची व व्यवहाराची भाषा मात्र मराठी होती. ज्ञानेश्वरांनी मराठी भाषेतून 'ज्ञानेश्वरी' हा फार मोठा ग्रंथ लिहिला. धर्माच्या ज्ञानाचे भांडार त्यांनी लोकांना खुले करून दिले. लोकांना बंधुभावाची शिकवण दिली. ज्ञानेश्वरांनी तरुण वयात पुण्याजवळ आळंदी येथे जिवंत समाधी

संत ज्ञानेश्वर

घेतली. आजही लाखो लोक मोठ्या भक्तिभावाने दरसाल आषाढी - कार्तिकीला आळंदी - पंढरीला जातात.

संत एकनाथ : संत नामदेव व संत ज्ञानेश्वर यांच्या कार्याची परंपरा संत एकनाथांनी

संत एकनाथ

पुढे चालवली. ते पैठणचे राहणारे. त्यांनी भक्तिमार्गाचा प्रसार केला. त्यांनी अनेक अभंग, ओव्या व भारुडे लिहिली. कोणताही उच्चनीच भेदभाव मानू नका, असा त्यांनी लोकांना उपदेश केला. भक्तीचा मोठेपणा त्यांनी लोकांना पटवला. गोरगरिबांना, मागासलेल्या लोकांना त्यांनी जवळ केले. इतकेच नाही, तर मुक्या प्राण्यांवरदेखील त्यांनी दया केली. प्राणिमात्रांवर दया करा, असा लोकांनाही उपदेश केला. संत एकनाथ जसे बोलत तसे वागत.

एके दिवशी ते गोदावरी नदीवर स्नानाला निघाले होते. दुपारची वेळ होती. ऊन रखरखत होते. वाळवंट तापले होते. त्या तापलेल्या वाळवंटावर एक पोरके पोर रडत बसले होते. त्याच्या रडण्याचा आवाज नाथांच्या कानी आला. त्यांनी त्याचे आईबाप जवळ आहेत का यासाठी इकडेतिकडे पाहिले. धावत ते त्या मुलाजवळ गेले. त्यांनी ते पोर उचलून कडेवर घेतले. त्याचे डोळे पुसले. त्याला त्याच्या घरी पोहोचते केले.

अशा रीतीने स्वतःच्या आचरणातून एकनाथांनी समतेची व ममतेची भावना लोकांच्या मनावर बिंबवली.

संत तुकाराम : शिवाजी महाराजांच्या काळात तुकाराम व रामदास हे संत होऊन गेले. संत तुकाराम हे पुण्याजवळील

संत तुकाराम

माझा ऑनलाईन अभ्यास

स्वयंमूल्यमापन चाचणी पहा खालील लिंकवर..

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

माझा ऑनलाईन अभ्यास - प्रत्येक घटकाच्या टेस्ट सोडवा खालील लिंकवरून

चौथी मराठी	चौथी गणित	सेमी गणित	चौथी इंग्रजी	चौथी प.अ-1	चौथी प.अ-2
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

दररोजच्या माझा अभ्यास pdf तुम्हाला खालील लिंकवर मिळतील.

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

इतर इयत्तांच्या ऑनलाईन टेस्ट सोडवा खालील लिंकवरून..

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

MiniShala शैक्षणिक ॲप्स खालील लिंकवरून डाऊनलोड करा.

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
		आठवी	नववी	दहावी		

गुरुमाऊली शैक्षणिक ॲप्स - [Click Here](#)

निर्मिती - श्री.प्रविण डाकरे, श्री.जयदिप डाकरे

वेब स्रोत-'ई-बालभारती'

सौजन्य- जिल्हा परिषद कोल्हापूर

<https://www.gurumauli.in>